

суфинансирање ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука за 2020. годину (“Службени гласник Републике Српске”, број 33/20).

Члан 11.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 12.05-335-266/21
12. априла 2021. године
Бањалука

Министар,
Др **Борис Пашалић**, с.р.

ПРИЛОГ

Образац 1.

ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ О НАМЈЕНОМ УТРОШКУ СРЕДСТАВА

текуће помоћи Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде са позиције 415200 ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске “Др Васо Бутозан” Бања Лука, од _____ до _____.

Износ дозначених средстава: _____ КМ.

Број Рјешења Министарства: _____/21, од _____ године.

Редни број	Број и датум рачуна/извода/исплатнице	Опис утrophка средстава	Позиција Плана	Износ рачуна у КМ
1.				
2.				
3.				
4.				
Укупно				

Врста трошкова	Планирано по Програму рада	Одобрено по рјешењу	Утрошено
Суфинансирање трошкова дијагностичког материјала, потрошног материјала и других неопходних ингридијенција које осигуравају спремност лабораторије за дијагностику заразних болести и зооноза			
Суфинансирање набавки резервних дијелова опреме у лабораторијама			

Број: _____ Потпис овлашћеног лица _____

Датум: _____ М. П. _____

620

На основу члана 31. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској (“Службени гласник Републике Српске”, број 25/09) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи (“Службени гласник Републике Српске”, број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде д о н о с и

ПРОГРАМ

**ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУСТВОМ
КАРАНТИНСКОГ ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА *Monilinia fructicola* (Winter) Honey - ПРОУЗРОКОВАЧА АМЕРИЧКЕ
СМЕЂЕ ТРУЛЕЖИ ПЛОДОВА ЈАБУЧАСТИХ И
КОШТИЧАВИХ ВОЊАКА НА ПОДРУЧЈУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2021. ГОДИНИ**

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који их спроводе, извори и начин

обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством *Monilinia fructicola* (Winter) Honey - проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштичавих воњака на подручју Републике Српске у 2021. години.

Члан 2.

(1) Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантинског штетног организма *Monilinia fructicola* - проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштичавих воњака, на мјестима уласка пошљих биљака домаћина које се увозе у Републику Српску, у матичним засадама регистрованих расадника, на пољопривредним газдинствима и окућницама, као и у производним засадама биљних врста домаћина патогена који су наведени у листи биљака домаћина карантинског штетног организма *Monilinia fructicola* из Прилога 1. овог програма, који чини његов саставни дио.

(2) Биљне врсте домаћини овог патогена у Републици Српској су коштичаве воћне врсте из рода *Prunus*, затим јабучасте врсте, као и остало биље наведено у Прилогу 1. овог програма.

(3) Посебним надзором истражује се шире подручје, односно локалитети на којима се у Републици Српској узгајају биљке домаћини из става 2. овог члана ради одређивања статуса истраживаног подручја за наведени организам те утврђивања могућих путања уласка или ширења у Републици Српској.

Члан 3.

(1) Посебан надзор ради детекције карантинског штетног организма *Monilinia fructicola* спроводи се при увозу и на цијелој територији Републике Српске.

(2) Посебан надзор и мјере надзора и узорковање матичних стабала из регистрованих засада и садног материјала из увоза спроводи Републичка управа за инспекцијске послове (у даљем тексту: Инспекторат).

(3) Институције које имају овлашћење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство) за спровођење послова од јавног интереса у области дијагностике штетних организма и заштите здравља биља за карантински штетни организам *Monilinia fructicola* (у даљем тексту: овлашћене институције) спроводе посебан надзор у производним засадама, на пољопривредним газдинствима и окућницама.

(4) Овлашћена институција припрема информационе летке са стручним савјетима о начинима спречавања ширења и могућим мјерама контроле патогена и вектора.

(5) Програм посебног надзора подразумијева мониторинг који се спроводи над присуством штетних организма (у даљем тексту: мониторинг).

(6) Увозне пошљике које су обухваћене мониторингом не задржавају се на граничном прелазу и за њих фитосанитарни инспектор издаје рјешење о забрани промета до добијања резултата лабораторијских анализа.

(7) У случају детекције карантинског штетног организма, Инспекторат предузима све неопходне радње у складу са прописима којима је регулисана ова област.

Члан 4.

Одабир локација врши се на основу познавања биологије карантинског штетног организма, климатских услова за његов развој и географске дистрибуције и величине комерцијалних производних засада, регистрованих расадника и матичних засада и других површина на којима се узгајају биљке домаћини.

Члан 5.

(1) Подручја рада су мјеста уласка у Републику Српску, матични засади регистрованих расадника, као и производни засади, пољопривредна газдинства и окућнице на којима се узгајају биљке домаћини *Monilinia fructicola*.

(2) Надзором се обухватају мјеста уласка пошљих биљака домаћина на граничним прелазима, као могућег

пута уношења карантинског штетног организма *Monilinia fructicola* у Републику Српску, затим регистровани расадници, производни засади, пољопривредна газдинства и окућнице на којима се узгајају биљке домаћини *Monilinia fructicola* у Републици Српској.

Члан 6.

Вријеме вршења надзора у матичним засадама регистрованих расадника, производних засада и другим површинама прописано је на основу животног циклуса штетног организма и фенологије биљака домаћина, а врши се у складу са међународно признатим и валидним дијагностичким методама.

Члан 7.

(1) Визуелни прегледи и узимање службених узорака овлашћене институције врше током сезоне раста биљака домаћина када су симптоми видљиви.

(2) Визуелне прегледе и узимање службених узорака врше овлашћене институције уз присуство запослених у Министарству, који обављају послове пружања стручних услуга у пољопривреди, а који одређују локацију и засад за узимање узорака.

(3) Прописани ток визуелног прегледа и начин узорковања наведен је у Прилогу 2. овог програма, који чини његов саставни дио.

(4) Мониторинг зависи од врсте биљке домаћина и врши се:

1) у матичним засадама регистрованих расадника трешње, шљиве, брескве, кајсије, јабуке, крушке и других биљака домаћина,

2) у производним засадама трешње, шљиве, брескве, кајсије, јабуке и крушке,

3) на биљкама домаћинима које се узгајају на пољопривредним газдинствима и окућницама,

4) при увозу садног материјала коштичавог и јабучастог воћа.

(5) Биљке се прегледају појединачно, док је при опису мјеста узимања узорака обавезно детаљно описати мјесто узорковања са обавезним уношењем GPS позиције, а то се наводи и у Записнику за посебан надзор над присуством *Monilinia fructicola*, а прописани образац записника наведен је у Прилогу 3. овог програма, који чини његов саставни дио.

Члан 8.

Број узорака за лабораторијско испитивање над присуством *Monilinia fructicola* које врши овлашћена институција приказан је у табели 2. у Прилогу 4. овог програма, који чини његов саставни дио, а детаљан приказ броја узорака биће дефинисан Уговором о условима за реализацију и коришћење средстава за финансирање Програма из области заштите здравља биља.

Члан 9.

Прописани број службених узорака садног материјала биљака домаћина за лабораторијско испитивање присуства *Monilinia fructicola*, чије узимање врши Инспекторат, приказан је у табелама 1. и 3. у Прилогу 4. овог програма.

Члан 10.

(1) Лабораторијска испитивања узорака врше се у складу са међународно признатим и валидним дијагностичким методама (EPPO Diagnostic protocols for regulated pests 7/18 (3): *Monilinia fructicola*. Bulletin OEPP/EPPO 50 (1), 5–18).

(2) Лабораторијски извјештаји, осим резултата анализа, морају садржавати и методе по којима је вршена детекција.

Члан 11.

(1) Локације узорковања и визуелних прегледа уносе се у Фито-Гис апликацију.

(2) На основу резултата спровођења овог програма, узорковања и извјештаја из лабораторија, овлашћене ин-

ституције дужне су да израде карту локација узорковања и карту локација са позитивним узорцима користећи Фито-Гис апликацију.

(3) Овлашћене институције достављају Министарству у електронском облику карте из става 2. овог члана и списак GPS локација у XY координатном систему.

Члан 12.

(1) Рок за узимање узорака матичних стабала из регистрованих расадника, производних засада, пољопривредних газдинстава и окућница, те достављање узорака овлашћеној лабораторији ради лабораторијских анализа је 1. децембар 2021. године.

(2) Коначан извјештај о спроведеном програму, као и карте из члана 11. став 2. овог програма достављају се Министарству до 10. децембра 2021. године.

(3) Рок за узимање узорака из увоза, достављање узорака овлашћеној лабораторији ради лабораторијских анализа, те достављање извјештаја Инспектората је 31. децембар 2021. године.

(4) Сви вршиоци овог програма одмах извјештавају Министарство о посебним догађајима током његовог спровођења, а посебно о свим случајевима откривања штетног организма који је предмет посебног надзора.

(5) У случају откривања штетних организама који су предмет посебног надзора, вршиоци одмах обавјештавају Министарство и Инспекторат, који предузима неопходне фитосанитарне мјере с циљем спречавања ширења и сузбијања штетног организма, а у складу са прописима из ове области, те о том обавјештава Министарство.

Члан 13.

Укупни резултати овог програма воде се и достављају Министарству на обрасцима 1, 2. и 3, који се налазе у Прилогу 5. овог програма и чине његов саставни дио.

Члан 14.

Спровођење овог програма финансира се из буџета Републике Српске на основу Правилника о условима и начину остваривања новчаних подстицаја за развој пољопривреде и села у 2021. години – право на подстицајна средства за финансирање програма из области заштите здравља биља.

Члан 15.

Ступањем на снагу овог програма престаје да важи Програм посебног надзора над присуством карантинског штетног организма *Monilinia fructicola* (Winter) Honey – проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштичавих воћака на подручју Републике Српске у 2020. години ("Службени гласник Републике Српске", број 38/20).

Члан 16.

Овај програм ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 12.03.3-330-947/21
7. априла 2021. године
Бањалука

Министар,
Др Борис Пашалић, с.р.

ПРИЛОГ 1.

Биљке домаћини карантинског штетног организма *Monilinia fructicola*:

- трешња (*Prunus avium* L.),
- шљива (*Prunus domestica* L.),
- бресква (*Prunus persica* L.),
- кајсија (*Prunus armeniaca* L.),
- јабука (*Malus domestica* Borkh.),
- крушка (*Pyrus communis* L.),
- винова лоза (*Vitis vinifera* L.),
- *Chaenomeles* spp.,
- *Crataegus* spp.,
- *Cydonia* spp.,
- *Eriobotrya* spp.

ПРИЛОГ 2.

ТОК ВИЗУЕЛНОГ ПРЕГЛЕДА И НАЧИН УЗОРКОВАЊА

1.1. Ток визуелног прегледа

- Симптоми које узрокују *M. fructicola*, *M. laxa* и *M. fructigena* на биљкама домаћинима врло су слични. *Monilinia* врсте могу заразити цвјетове, изданке и плодове биљака домаћина. Латице заражених цвјетова попримају смеђу боју, након чега читави цвјетови некротирају и суше се. Након кишног периода или у условима високе релативне влажности ваздуха, на осушеним цвјетовима могу се појавити уочљиве сивкасте превлаке спора гљиве, које изгледају као густа прашина.

- Гљива са цвјетова прелази на изданке који се брже или спорије суше. Листови на захваћеним издацима некротирају, попримају смеђу боју, увијају се и остају на стаблу. Чест је случај да се осуше сви листови, цвјетови или млађи плодови на зараженом изданку, а то се лако уочава и неријетко изгледа упадљиво током прољећа на нетретираним стаблима коштичавих воћака у трговина или окућницама.

- Симптоми на зрелим плодовима у почетку јављају се у виду лагано удубљених, воденастих пјега које у кратком периоду захваћају све већу површину плода, проузрокујући типичну трулеж. Трули дио плода код брескве, нектарине, кајсије, трешње и вишње поприма смеђу боју, док код сорти шљиве љубичастог плода не долази до промјене боје. Захваћени дио плода је мекан, а на њему

се ускоро почињу појављивати добро видљиви јастучићи услед спорулације гљиве. Јастучићи се најчешће развијају густо, тако да у неким случајевима у виду превлаке у потпуности прекрију плод. Плодови заражени рано у вегетацији осуше се и остају висити на стаблу, попримајући смеђу или готово црну боју. Плодови на стаблу заражени неколико седмица прије бербе најчешће се смежурају, а трулеж се релативно брзо шири са зараженог плода на плодове који се додирују с њим.

- Гљива са заражених плодова редовно прелази и на листове прислоњене уз плод. На листовима се појављују смеђе воденасте лезије, након чега се у релативно кратком времену читав лист увија, некротира и осуши.

1.2. Узорковање за лабораторијско тестирање

- Узимање узорака за лабораторијско тестирање треба да се врши истовремено са визуелним прегледима у периоду вегетације.

- Узорковање дијелова биљака домаћина са израженим симптомима (цвјетови, издаци и плодови) за лабораторијско тестирање врши се у периоду вегетације, односно у периоду испољавања симптома, а оптимално вријеме за узорковање је мај – август.

- Приликом узорковања потребно је испоштовати принципе добре праксе за узорковање биља и биљних дијелова за лабораторијско тестирање (нпр. евиденција података о узроку на лицу мјеста узорковања, коришћење одговарајућег прибора и материјала за узорковање, дезинфекција прибора и алата итд.).

ПРИЛОГ 3.

ЗАПИСНИК ЗА ПОСЕБАН НАДЗОР НАД ПРИСУСТВОМ *Monilinia fructicola*

(подаци о узорцима узетим за лабораторијску анализу из производних засада, пољопривредних газдинстава, окућница и јавних површина на којима се узгајају или расту биљке домаћини)

Број: бр. регије – бр. службе — ваш број, година

Нпр.: 01-01a-III-10/1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.../2021.

Датум: _____

Шифра узорка: _____

Подаци о произвођачу

Назив	
Адреса	
Телефон	
Број пољопривредног газдинства	

Подаци о биљној врсти

Подручје	
Општина	
Катастарска општина	
Потес	
Прегледана површина	
Поријекло биљног материјала	
GPS координате	
Врста биљке домаћина	
Сорта	
Дијелови биљке који се узоркују	

Примједбе: _____

Одговорно лице
произвођач / власник биља

Овлашћено лице
за преглед

ПРИЛОГ 4.

Табела 1. Број визуелних прегледа и узорака за лабораторијско испитивање присуства *Monilinia fructicola* у Републици Српској са матичних стабала из регистрованих расадника

Биљке домаћини Мјесто надзора	Јабучасто воће (јабука, крушка, дуња и остале биљке домаћини)	Коштичаво воће (шљива, бресква, кајсија, нектарина, трешња и вишња)	Укупно
Матична стабла из регистрованих расадника	5	5	10
Укупно	5	5	10

Табела 2. Број визуелних прегледа и узорак за лабораторијско испитивање присуства *Monilinia fructicola* у Републици Српској из производних засада, пољопривредних газдинстава и окућница на којима се узгајају биљке домаћини

Биљке домаћини Подручје	Јабучасто воће (јабука, крушка, дуња и остале биљке домаћини)	Коштитаво воће (шљива, бресква, кајсија, нектарина, трешња и вишња)	Укупно
Република Српска	70	90	160

Табела 3. Број службених узорак садног материјала биљки домаћина из увоза за лабораторијско испитивање присуства *Monilinia fructicola*

Узорци	Број визуелних прегледа са узорковањем ради тестирања латентне инфекције
Увезене пошилике биљака домаћина	5

ПРИЛОГ 5.Образац 1 – Резултати Програма посебног надзора над присуством *Monilinia fructicola* – проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштитавих воћака на подручју Републике Српске у 2021. години (овлашћене институције)

Ред- ни број	Произвођач/ власник	Регија	Општина	Врста	Мјеста узорко- вања / површина узорковања (ha)	Датум прегледа/ узорко- вања	Лице које је узорко- вало	ХУ коор- динате	Број за- пис- ника	Број извје- штаја	Резултат

Образац 2 – Резултати Програма посебног надзора над присуством *Monilinia fructicola* – проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштитавих воћака на подручју Републике Српске у 2021. години прегледаних пошилики из увоза

Пошилике садног материјала из увоза								
Биљке домаћини	Јабука	Крушка	Дуња и остале биљке домаћини	Шљива	Бресква, кајсија и нектарина	Трешња и вишња	Укупно	
Број узорак								
Број узорак за лабо- раторијску анализу								
Број позитивних узорак								
Број негативних узорак								

Образац 3 – Укупни резултати Програма посебног надзора над присуством *Monilinia fructicola* – проузроковача америчке смеђе трулежи плодова јабучастих и коштитавих воћака на подручју Републике Српске у 2021. години

	Јабука	Крушка	Дуња и остале биљке домаћини	Шљива	Бресква, кајсија и нектарина	Трешња и вишња	Укупно
Број узорак за лабо- раторијску анализу							
Број позитивних узорак							
Број негативних узорак							

Након завршетка Програма посебног надзора, попуњене табеле у електронској форми потребно је доставити Министарству, на мејл адресу: mps@mps.vladars.net.

Рок за завршетак наведених послова је 10. децембар 2021. године.

621

На основу члана 31. Закона о заштити здравља биља у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 25/09) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи ("Службени гласник Републике Српске", број 115/18), министар пољопривреде, шумарства и водопривреде доноси

ПРОГРАМ

**ПОСЕБНОГ НАДЗОРА НАД ПРИСУСТВОМ
КАРАНТИНСКИ ШТЕТНОГ ОРГАНИЗМА *Candidatus
Liberibacter solanacearum* (Liefing et al.) - ПРОУЗРОКОВАЧА
ЗЕБРАСТОГ ЧИПСА КРОМПИРА НА ПОДРУЧЈУ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У 2021. ГОДИНИ**

Члан 1.

Овим програмом утврђују се мјере, рокови, начин спровођења мјера, субјекти који их спроводе, извори и начин

обезбјеђивања и коришћења средстава, као и начин контроле спровођења мјера посебног надзора над присуством *Candidatus Liberibacter solanacearum* (Liefing et al.) – проузроковача зебрасог чипса кромпира на подручју Републике Српске у 2021. години.

Члан 2.

(1) Циљ овог програма је утврђивање присуства, односно одсуства карантински штетног организма *Candidatus Liberibacter solanacearum* (Liefing et al.) на мјестима производње биљних врста домаћина патогена који су наведени у Прилогу 1. овог програма, који чини његов саставни дио.

(2) Биљне врсте домаћини овог патогена у Републици Српској су: кромпир (*Solanum tuberosum* L.), парадајз (*Solanum lycopersicum* L.), паприка (*Capsicum annuum* L.), патлиџан (*Solanum melongena* L.), мрква (*Daucus carota* L.), као и остало биље наведено у Прилогу 1. овог програма.

(3) Посебним надзором истражује се шире подручје, односно локалитети на којима се у Републици Српској узга-